

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/47/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318200481
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboslava Vanková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2318200481.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľuboslava Vanková a sudkýň: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Andrea Dudášová, v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: Y. X., narodená X.X.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R., so sídlom U. X, R., dieťa rodičov: matka Mgr. Y. T., narodená XX.X.XXXX, bytom P. B. P. XXX, otec P. X., narodený X.X.XXXX, bytom X. XXX, právne zastúpený: JUDr. Vladimír Sidor, advokát, so sídlom Železničná 4/A, Hlohovec, o udelenie súhlasu na zmenu priezviska maloletého dieťaťa, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Galanta č. k. 12P/9/2018-61 zo dňa 15. marca 2018, takt

rozhodol:

Odvolačný súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **r u š í a** vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. dal matke maloletého dieťaťa za otca maloletého dieťaťa súhlas na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého dieťaťa z terajšieho priezviska "X." na priezvisko "T.", výrokom II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Napadnuté uznesenie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 5 písm. g), § 28 ods. 2, § 35, § 40 ods. 1, § 43 ods. 1 Zákona o rodine, článkom 3, 12 Dohovoru o právach dieťaťa, § 52 Civilného mimosporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že maloletá je napriek svojmu veku (toho času 6 rokov) vysoko inteligentná a vie jasne vyjadriť svoj názor ohľadom zmeny priezviska. Z vykonaného pohovoru s maloletým dieťaťom mal za preukázané, že dieťa pozná svoje aktuálne priezvisko po biologickom otcovi X., ale prejavila záujem volať sa tak, ako jej matka a jej brat, teda T.. Maloletá ďalej počas pohovoru uviedla, že so svojím biologickým otcom sa nestretáva a ani spolu nekomunikujú, za svojho otca považuje súčasného manžela matky T. T.. Súd prvej inštancie mal na základe Znaleckého posudku č. 87/2017 preukázané, že maloletá je schopná jednoznačne prejaviť svoj názor ohľadom zmeny priezviska. Matka maloletej deklarovala aj tú skutočnosť, že maloletá sa v škôlke prezentuje navonok ako T. a zjavne sa už s týmto priezviskom naplno stotožnila. Kolízny opatrovník podporil názor maloletej zistený vykonaným pohovorom.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že zistil existenciu vážnych dôvodov pre zmenu priezviska maloletej, ktorej rodičia sú rozvedení, nežijú v spoločnej domácnosti a priezvisko ich spoločného dieťaťa je X.. Otec sa toho času s maloletou nestretáva kvôli jej odmietavému postoj. Je síce pravdou, že si voči maloletej plní vyživovaciu povinnosť, ale pri rozhodovaní súd prvej inštancie prihliadol na skutočnosť, že maloletá prejavila záujem zmeny svojho súčasného priezviska X. na priezvisko svojej matky T.. Maloletá žije v rodine, ktorej ostatní členovia majú zhodné priezvisko, teda je v jej záujme, aby mala priezvisko totožné s ostatnými členmi rodiny a aby tak mala i v tomto smere pocit

spolupatričnosti. Záujem maloletej v posudzovanom prípade prevyšuje záujem otca, ktorý so zmenou jej priezviska nesúhlasil. Je v záujme maloletej zmena priezviska na priezvisko ostatných členov rodiny vrátane matky, pretože táto skutočnosť je pre ďalší vývoj maloletej zásadnou otázkou, obzvlášť za situácie, kedy maloletá sa stotožňuje s priezviskom matky a jej rodiny, ku ktorému sa hlási a vyjadruje tak svoju identitu. Súd prvej inštancie na základe uvedeného návrhu matky vyhovel.

5. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie otec z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), h) Civilného sporového poriadku a § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. V odvolaní uviedol, že poukazuje na postup súdu prvej inštancie, kedy potom, ako právny zástupca otca prevzal zastúpenie (6 dní pred pojednávaním) súd prvej inštancie jednak odmietol odročiť pojednávanie nariadené na deň 15.3.2018, následne na pojednávaní, keď právny zástupca otca predložil vo veci písomné vyjadrenie, súd prvej inštancie na toto vyjadrenie neprihliadol a nezaoberal sa dostatočne skutočnosťami v ňom uvedenými. Otec spochybňuje závery znaleckého posudku, ktorý si dala matka vypracovať, zaujatosť znalca a záverov znaleckého posudku je absolútne zrejmé, znalecký posudok bol účelovo vypracovaný bez súčinnosti otca ako druhého rodiča a bez posúdenia reálneho vzťahu medzi otcom a maloletou. Maloletá mala v čase znaleckého dokazovania a v čase pohovoru s pracovníčkami ÚSPVaR 5 - 6 rokov, pričom tento vek nie je objektívne dostatočný na to, aby dieťa vedelo vyjadriť svoj názor nezávislý od vôle rodiča, s ktorým žije v jednej domácnosti. Súd Slovenskej republiky, vrátane ESLP, jednoznačne uzavreli, že prihliadať na názor dieťaťa je možné spravidla, keď má dieťa vek 10 rokov. Podstatnou skutočnosťou, ktorá má zásadný vplyv pre posúdenie veci je tiež tá, že matka umelo prerušila kontakt medzi otcom a maloletou (odsťahovala sa 400 km od otca a ani mu neoznámila miesto pobytu maloletej). Aj s prihliadnutím na uvedené je zrejmé, že „názor“ reprodukováný maloletou je želaním a len opakovaním názorov matky, ktorá tieto názory maloletej dlhodobo vnucuje a maloletá vzhľadom na svoj vek nie je schopná toto dostatočne posúdiť a vytvoriť si prípadne iný názor na vec. Touto skutočnosťou sa však súd prvej inštancie vôbec nezaoberal aj napriek tomu, že to má zásadný vplyv na posúdenie a rozhodnutie vo veci. Vo veci je teda celkom jednoznačné, že zmena priezviska maloletej je primárnym záujmom matky, ktorá chce maloletú zrejme celkom odlúčiť od otca, čo vyplýva aj z vykonaného dokazovania, najmä z priložených SMS správ, v ktorých matka reagovala na správy otca slovami „daj nám už konečne pokoj“. Vzhľadom na to, že maloletá sa nemohla stýkať s otcom z dôvodov zavinených matkou, s otcom nemohla upevňovať svoj vzťah, otec nemohol realizovať svoj výchovný vplyv a podieľať sa na starostlivosti o maloletú, žila s matkou v jednej domácnosti, s ktorou prežívala každodenné starosti a radosti, je pochopiteľné, že maloletá si formovala aj názor podľa matky, ktorej cieľom bolo dosiahnutie zmeny priezviska. Otec dlhodobo prejavuje záujem o maloletú a za účelom zlepšenia vzťahu s maloletou si dokonca zabezpečil bývanie a presťahoval sa na západné Slovensko (niekoľko kilometrov od bydliska maloletej); teda otec bol ochotný a reálne zmenil zásadným spôsobom svoj život a bydlisko, aby zabezpečil zblíženie sa so svojou dcérou. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení tvrdí existenciu závažných skutočností, pre ktoré považoval návrh matky za dôvodný, pričom na žiadne nepoukazuje a nevysvetľuje ich. Pokiaľ mal súd prvej inštancie závažnými okolnosťami na mysli to, že rodičia sú rozvedení, nežijú spolu a priezvisko maloletej je X., tieto v žiadnom prípade nemožno považovať, za závažné. Súd prvej inštancie sa nijako nevysporiadal s argumentáciou otca a s judikatúrou súdov v obdobných prípadoch, na ktorú v konaní poukázal. Súd prvej inštancie teda uprednostnil spontánny a (matkou) ovplyvnený názor maloletej, ktorý vo veci považoval za rozhodujúci. Čo sa týka vyjadrenia materskej školy k zmene priezviska, túto súkromnú listinu považuje otec za absolútne účelovú a pre konanie bezvýznamnú, nakoľko je vypracovaná riaditeľkou školy, ktorá nemá potrebné odborné vzdelanie na to, aby sa mohla k tejto téme vyjadrovať. Otec vo svojom vyjadrení zo dňa 14.3.2018 tiež navrhoval vykonať nové znalecké dokazovanie, avšak súd prvej inštancie nové znalecké dokazovanie nenariadil a v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol, prečo navrhovaný dôkaz nevykonali, hoci zákon kladie jednoznačné požiadavky na kvalitu súdneho rozhodnutia. Na základe vyššie uvedených skutočností má otec za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je predčasné, súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil skutkový stav veci a na základe toho dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, postupom a rozhodnutím súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko súd iba jednostranne poukázal na tvrdenia matky, pričom s argumentáciou otca sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal, neuviedol, prečo nevykonali navrhované dôkazy a prečo mal za preukázané nepodložené tvrdenia matky. Žiada, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodovanie.

6. K odvolaniam otca sa vyjadrila matka. Vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že k znaleckému posudku nemá čo dodať, pretože súdnu znalkyňu nepozná. V čase znaleckého dokazovania mala maloletá

5-6 rokov, ale to neznamená že sa nedokáže sama vyjadriť, práve naopak, v posudku je uvedené že maloletá ma nadpriemerné IQ a že si v plnej miere uvedomuje, o čo sa jedná. Otec tvrdí, že účelovo konala, lebo sa odsťahovali 400 km od neho, ale oni sa rozviedli, má manžela, rodinu. Styk otcovi nebol účelovo znemožnený, naopak mu to padlo vhod, lebo v tom čase už pracoval a býval v B., kde aj doteraz pracuje, má firemné auto a za maloletou ani raz mimo styku neprišiel a dosť často sa na styk bez ospravedlnenia aj nedostavil. Otec sa o maloletú nezaujíma, nekontaktuje ju telefonicky 4 roky, ani žiadnym iným spôsobom, ani jej nenapíše, ako sa má maloletá. A keď sa dostaví tretí víkend v mesiaci, tak maloletá ani za dvere nechce vyjsť a ani sa mu ukázať, posiela ho preč a nech ju neotravuje. Posudok z ÚPSVaR nebol nijako z jej strany ovplyvnený, ona počas preverovania pracovníčkou úradu vo vnútri nebola, bola tam maloletá sama. Súd prvej inštancie preskúmal všetky dôkazy správne a rozhodol sa prihliadať nielen na samotný záujem maloletej, ale aj na doložené posudky od súdneho znalca, z ÚPSVaR a aj na to, že maloletá je stotožnená s priezviskom T.. Žiada, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 2 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), h) Civilného sporového poriadku v spojení s § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. b), c) Civilného sporového poriadku) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o nahradení súhlasu otca so zmenou priezviska maloletej. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody matky predstreté v odvolaní bolo posúdiť, či súd prvej inštancie svojim procesným postupom neznemožnil účastníkom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva, či súd prvej inštancie vykonal všetky navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a či vec správne právne posúdil.

9. Predovšetkým otec v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie odmietol odročiť pojednávanie nariadené na deň 15.3.2018, i keď právny zástupca otca prevzal zastúpenie otca 6 dní pred pojednávaním a neprihliadol na vyjadrenie otca predložené na pojednávaní dňa 15.3.2018.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie nariadil pojednávanie vo veci na deň 15.3.2018 o 11.00 hod., ktoré predvolanie na pojednávanie bolo otcovi doručené dňa 5.3.2018. Otec dňa 8.3.2018 udelil plnomocenstvo na zastupovanie v konaní svojmu právnenému zástupcovi. Právny zástupca otca podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 9.3.2018 oznámil, že otec mu v prejednávanej veci udelil plnomocenstvo na zastupovanie v konaní a zároveň požiadal súd prvej inštancie o odročenie pojednávania nariadeného na deň 15.3.2018 za účelom poskytnutia dodatočného času právneho zástupcu otca na preštudovanie veci, skutkového stavu a prípravu zastúpenia. Súd prvej inštancie tejto žiadosti právneho zástupcu otca nevyhovel z dôvodu, že bola dodržaná zákonná 5-dňová lehota na prípravu pojednávania, ktorú skutočnosť oznámil právnenému zástupcovi otca e-mailom zo dňa 13.3.2018.

11. Predvolanie na pojednávanie je bezprostredne späté s prítomnosťou účastníkov, prípadne iných subjektov na pojednávanie. Predvolanie na pojednávanie je potrebné uskutočniť v dostatočnom časovom predstihu, aby sa predvolaný mohol pripraviť na pojednávanie. Civilný mimosporový poriadok ukladá v ustanovení § 33 ods. 2 súdu predvolať subjekty, u ktorých je prítomnosť potrebná, spravidla najmenej 5 dní pred dňom pojednávania. Táto lehota má charakter tzv. inštruktívnej (podpornej, odporúčanej) lehoty, takže jej nedodržanie samo osebe nie je možné považovať za vadu konania. V prejednávanej veci bolo predvolanie na pojednávanie doručené otcovi 10 dní pred nariadeným pojednávaním a právny zástupca otca prevzal zastupovanie otca 6 dní pred nariadeným pojednávaním.

Z uvedeného je zjavné, že odporúčaná lehota procesným predpisom na prípravu účastníka na pojednávanie bola zachovaná. Ani osobitosť procesnej situácie nebola dôvodom, aby súd prvej inštancie dospel k záveru, že na prípravu na pojednávanie je potrebná pre účastníkov dlhšia lehota, keďže obsahom návrhu neboli žiadne zložité skutkové tvrdenia, pri nariadení pojednávania nebolo dôvodné očakávať vykonanie rozsiahleho dokazovania a nejednalo sa ani o právne náročnú vec. Správne postupoval súd prvej inštancie, keď žiadosti právneho zástupcu otca o odročenie pojednávania nevyhovel.

12. Ďalej z obsahu spisu vyplýva, že právny zástupca otca predložil na pojednávaní nariadenom na deň 15.3.2018 Vyjadrenie zo dňa 14.3.2018 k návrhu matky, v ktorom vyjadrení sa podrobne venoval popísaniu skutkových okolností prípadu z pohľadu otca, k skutočnostiam uvádzaným matkou v návrhu, k listinným dôkazom predloženými matkou, k právnej stránke prípadu, pričom citoval aj judikatúru krajských súdov. Súd prvej inštancie podľa obsahu zápisnice o pojednávaní i podľa obsahu zvukového záznamu z pojednávania vyjadrenie otca k návrhu matky nedoručil žiadnemu z účastníkov, resp. ich zástupcom, ani toto vyjadrenie otca k návrhu matky neoboznámil. Dokonca v zápisnici o pojednávaní zo dňa 15.3.2018 v závere súd prvej inštancie nepravdivo uviedol, že oboznamuje podstatný obsah spisu, hoci podľa zvukového záznamu z uvedeného pojednávania tak neurobil a len konštatoval „Čítaním sa oboznamuje podstatný obsah spis, vrátane pripojených spisov.“

13. V zmysle Civilného mimosporového poriadku a Civilného sporového poriadku účastníci konania majú v konaní právo (mimo iného) oboznámiť sa s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi ostatných účastníkov a vyjadriť k nim svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon (§ 167 Civilného sporového poriadku). Naplnenie práva na spravodlivý súdny proces predpokladá efektívny postup súdov a subjektov zúčastnených na konaní s nastavením medzí pre procesnú aktivitu tak, aby reflektoval základné atribúty právnej istoty. V tejto rovine má zásadný význam princíp rovnosti (Čl. 4 Civilného mimosporového poriadku), ktorý je ústavným princípom a je veľmi často akcentovaný v judikatúre EŠLP ako „princíp rovnosti zbraní“. Naplnenie princípu rovnosti v mimosporových konaniach v širšom zmysle slova smeruje bezpochyby i k možnosti účastníkov konania rozvíjať svoju procesnú aktivitu a vyjadrovať sa ku všetkému, čo v konaní vyjde najavo. Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov konania, právo účastníkov konania rozvíjať svoju procesnú aktivitu, treba považovať za súčasť práva na spravodlivý súdny proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania ostatným účastníkom konania, neumožnenie účastníkovi konania reagovať na skutočnosti uvádzané v návrhu, vytvára stav nerovnosti účastníkov konania v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom rovnosti ako súčasť práva na spravodlivý súdny proces. Keďže v danej veci vyjadrenie otca k návrhu nebolo doručené matke a kolíznemu opatrovníkovi, nebolo ani oboznámené na nariadenom pojednávaní prečítaním, otcovi tak nebolo umožnené vyjadriť sa k návrhu matky, nie je možné konanie pred súdom prvej inštancie považovať za spravodlivé. Preto odvolací súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu práva účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

14. Otec tiež v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci, keďže on sám o maloletú prejavuje vážny záujem, plní si vyživovaciu povinnosť, vykonáva zásadné zmeny v živote a bola to práve matka, ktorá vykonala kroky k odlúčeniu maloletej od otca. V tejto súvislosti sa žiada zdôrazniť, že zmena priezviska dieťaťa je závažným zásahom do jeho práv a súd udelí súhlas k podaniu žiadosti o zmenu priezviska výlučne v prípade, ak je zmena priezviska v najlepšom záujme dieťaťa. K takémuto rozhodnutiu môžu viesť najmä dôvody spočívajúce v tom, že rodič, proti ktorému návrh smeruje, dlhodobo nemá záujem stretávať sa s dieťaťom, dlhodobým odlúčením dochádza k vzájomnému odcudzeniu, dlhodobo zanedbáva svoju vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, dlhodobo nejaví záujem o vývin a životný osud dieťaťa. Podstatným (nie však jediným) býva v daných situáciách aj názor dieťaťa, na ktorý je súd pri tak závažnej otázke ako je zmena priezviska povinný prihliadať, samozrejme primerane jeho veku a rozumovým schopnostiam. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na záveroch Znaleckého posudku č. 87/2017, podľa ktorého znalkyňa doporučuje zmenu priezviska maloletej a na vyjadrení maloletej, že má záujem o zmenu priezvisku. Súd prvej inštancie sa však aj s poukazom na závery obsiahnuté v odseku 12., 13. tohto rozhodnutia vôbec nezaoberal skutočnosťami uvádzanými otcom v jeho vyjadrení k návrhu matky (zopakovaných aj v odvolaní) a na ich preukázanie nevykonal ani žiadne dôkazy. Závažnými sú nepochybne tvrdenia otca, že matka sa bez jeho súhlasu odsťahovala s maloletou a jemu dokonca ani neoznámila kam sa odsťahovali, že otec bol nútený návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhať sa styku

s maloletou, že matka napriek opakovaným žiadostiam otca ho neinformovala o maloletej, že matka dokonca zamedzovala styku otca s maloletou, že matka sa snaží maloletú presvedčiť o negatívnom vnímaní otca a pod.. Týmito tvrdeniami otca sa súd prvej inštancie nepochybne nezaoberal a nezisťoval, z akých dôvodov došlo k odcudzeniu otca a maloletej, ktorý otec si po celý čas riadne plnil vyživovaciu povinnosť a deklaruje jeho silný záujem o rozvíjanie a prehĺbovanie vzťahu s maloletou. Skutočnosť, že matka a maloletá majú odlišné priezvisko, spôsobilo aj samotné rozhodnutie matky prijať priezvisko svojho manžela. Uzavretie nového manželstva matky, narodenie spoločného dieťaťa s manželom, zmena priezviska matky nie je dostatočným dôvodom na zásah do práv otca, keďže v súčasnom období rozdielnosť priezvisk rodičov a detí nie je ojedinelým spoločenským javom. Tu sa žiada zdôrazniť, že úlohou rodiča, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je, aby pôsobil na maloleté dieťa tak, aby boli rešpektované základné výchovné princípy, a to aj v súvislosti s rešpektovaním práv otca, na ktorého strane sú nielen povinnosti, ale aj práva na riadny a ničím nerušený styk s maloletým dieťaťom. Tento styk má prebiehať harmonicky a pre takýto priebeh má podstatný význam, akým spôsobom matka maloletú na styk pripravovala / pripraví. Ani touto skutočnosťou sa súd prvej inštancie v nadväznosti na vyjadrenie otca k návrhu matky nezaoberal. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je odvolacia námietka otca o neúplnom zistení skutočného stavu vecí súdom prvej inštancie opodstatnená.

15. V odvolaní otec tiež namietal, že Znalecký posudok č. 87/2017 vypracovaný PhDr. Vierou Truskovou, PhD., znalkyňou pre odbor Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí, Klinická psychológia dospelých, Psychológia sexuality, je účelový a bezpredmetný, ním navrhované znalecké dokazovanie súd prvej inštancie nevykonal a že Vyjadrenie Materskej školy P. B. P. zo dňa 24.10.2017 je súkromná listina, ktorá je absolútne účelová a pre konanie bezvýznamná.

16. Znalecký posudok č. 87/2017 vypracovaný PhDr. Vierou Truskovou, PhD., znalkyňou pre odbor Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí, Klinická psychológia dospelých, Psychológia sexuality, bol v konaní predložený matkou. V zmysle ustanovenia § 209 Civilného sporového poriadku sa jedná o súkromný znalecký posudok, teda znalecký posudok, ktorého vypracovanie nenariadil súd. Čo sa týka hodnotenia súkromného znaleckého posudku platia tie isté kritéria, ako pri hodnotení znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca. Ani tu však nesmie byť ponechaná bez povšimnutia vecná správnosť súkromného znaleckého posudku s ohľadom na komplexnosť posúdenia celkovej situácie v rodine, teda nielen u matky a maloletej, ale aj u otca. Z obsahu uvedeného znaleckého posudku vyplýva, že znalkyňa vykonala len psychologické vyšetrenie matky a maloletej, teda podklady znalkyne na jeho vypracovanie neboli sumárne pre objektívne zhodnotenie pomerov u matky i u otca, ktorú skutočnosť namietal otec vo svojom vyjadrení k návrhu matky a ktorou skutočnosťou sa opäť súd prvej inštancie vôbec nezaoberal. Predovšetkým za situácie, keď znalkyňa PhDr. Viera Trusková, PhD. mala k dispozícii výlučne listiny selektívne predkladané len matkou, vykonala vyšetrenie len matky a maloletej, nemala k dispozícii informácie o skutočnostiach uvádzanými všetkými účastníkmi tohto konania (vrátane otca), nemôže byť podľa názoru odvolacieho súdu matkou predložený znalecký posudok komplexne spracovaný vo vzťahu k problematike prejednáwanej veci a nemôže poskytnúť ucelený rozbor vzťahov maloletej a rodičov.

17. Podľa ustanovenia § 187 ods. 1 Civilného sporového poriadku za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom. Vyjadrenie materskej školy predložené matkou nepochybne spíňa charakter dôkazného prostriedku, pričom nielen verejná ale aj súkromná listina môže slúžiť ako dôkaz vo veci. Podstatnými aspektmi dokazovania listinou sú predovšetkým jej pravosť a pravdivosť alebo správnosť, o ktorých existencii nie je dôvod pochybovať. Otec spochybňuje tento dôkaz len z dôvodu, že sa nejedná o verejnú listinu a z dôvodu, že je vypracovaná riaditeľkou materskej školy, ktorá nemá vzdelanie, aby sa k tejto téme vyjadrovala. S touto argumentáciou otca sa odvolací súd nestotožňuje, keďže riaditeľka (učiteľka) materskej školy musí mať dosiahnuté minimálne úplné stredné odborné vzdelanie v odbore učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo alebo v odbore pedagogická škola, pričom učiteľ materskej školy vychováva a vzdeláva deti predškolského veku. Avšak uvedené vyjadrenie sa týka potvrdenia skutočnosti, že maloletá mala problém pri oslovení priezviskom a stotožnení sa s priezviskom X., nakoľko sa hlási k priezvisku T., pričom k takémuto vyjadreniu nie sú potrebné ani odborné znalosti a vedomosti, keďže sa jedná o skutkové tvrdenie. O pravdivosti tohto skutkového tvrdenia nebol dôvod uvažovať len preto, lebo sa s ním otec nestotožňuje a vyznieva v jeho neprospech. V časti vyjadrenia materskej školy, že odporúča zvážiť zmenu priezviska maloletej však odvolací súd dáva za pravdu otcovi, keďže toto

odporúčanie materskej školy bolo urobené bez znalosti celkovej situácie v rodine maloletej poukazujúc na okolnosti uvedené v odseku 14. tohto rozhodnutia, ktoré sú potrebné k celkovému objasneniu veci.

18. Pokiaľ otec v odvolaní namietal, že ním navrhované znalecké dokazovanie súd prvej inštancie nevykonal, je aj táto odvolacia námietka opodstatnená. K uvedenej odvolacej námietke je treba ako prvoradé uviesť, že dokazovanie je možno vymedziť ako osobitnú činnosť súdu zameranú na získavanie poznatkov o veci, ktorá je predmetom súdneho konania. Z obsahu spisu vyplýva, že otec v jeho podaní zo dňa 14.3.2018 uvádzal, že navrhuje nariadiť nové znalecké dokazovanie, prostredníctvom ktorého bude objektívne posúdený skutočný stav a vzťahy medzi účastníkmi. Ako už bolo konštatované v odseku 13. tohto rozhodnutia, nedoručením tohto vyjadrenia otca ostatným účastníkom konania i neoboznámením tohto vyjadrenia súdom prvej inštancie došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces v súdnej veci, rovnako nevysporiadaním sa súdom prvej inštancie s návrhom otca na doplnenie dokazovania bolo porušené právo otca navrhnúť alebo označiť dôkazné prostriedky na preukázanie ním tvrdených skutočností. O tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, totiž rozhoduje vždy súd a procesný predpis účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie otec v danej veci na posúdenie vzťahov medzi účastníkmi konania využil. Súd prvej inštancie však svojim postupom otca vylúčil z realizácie procesného práva navrhovať dôkazy, ktoré mu procesné predpisy priznávajú, keďže ním navrhnutý dôkaz nevykonal bez tohto, aby návrh na vykonanie tohto dôkazu zamietol a zdôvodnil to v rozhodnutí vo veci samej. Odvolacia námietka otca, že súd prvej inštancie nezamietol jeho návrh na doplnenie dokazovania a v odôvodnení preskúmaného uznesenia neuviedol, prečo ním navrhovaný dôkaz nevykonal, je opodstatnená.

19. Podstatou odvolacej argumentácie otca bolo najmä namietanie, že súd prvej inštancie prihliadol na rozhovor maloletej s pracovníčkami ÚPSVaR, pričom nemal posudzovať názor maloletej v čase, keď mala 5 rokov a 8 mesiacov, nakoľko súdna prax vrátane judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva prihliada na názor dieťaťa spravidla vo veku 10 rokov dieťaťa. Bez diskusie je fakt, že dieťa má zákonom a medzinárodnými dohovormi dané právo vyjadrovať sa ku všetkým záležitostiam, ktoré sa ho týkajú. Civilný mimosporový poriadok tiež v Základných princípoch (Čl. 4) priamo inkorporoval do nášho právneho poriadku právo dieťaťa byť informované o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej a v ustanovení § 38 ods. 1 stanovil, že ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Realizácia práv dieťaťa vyjadriť svoj vlastný názor vyžaduje zachovanie veľmi významného oprávnenia dieťaťa, ktoré uvedené právo podmieňuje a je možné vnímať ho ako prioritné. Na to, aby dieťa mohlo vyjadriť svoj názor, musí byť náležite informované primerane svojmu veku a schopnostiam. Právo dieťaťa vyjadrovať svoj názor je veľmi úzko prepojené s ochranou jeho najlepšieho záujmu, ktorý je možné vyhodnotiť práve prostredníctvom toho, čo dieťa vyjadrí. Pri vyhodnotení základných štandardov rozhodujúcich pre naplnenie práva dieťaťa vyjadriť svoj názor sa žiada osobitne zdôrazniť, že vyjadrenie názoru dieťaťa je jeho možnosťou a nie je jeho povinnosťou, pričom právo dieťaťa vyjadriť svoj názor nie je obmedzené vekovou hranicou. Preto zrelosť dieťaťa na vyjadrenie názoru treba posudzovať vo vzťahu k maloletemu s ohľadom na jeho intelektuálnu zrelosť, ktorá závisí od jeho vzdelania, emocionálnu zrelosť, ktorá je bezprostredne spätá s jeho vekom a tiež spoločenskú zrelosť ako schopnosť vytvoriť si úsudok a predvídať veci a javy, pričom spôsob zisťovania názoru treba prispôbiť práve veku a vyspelosti dieťaťa. Určitú hranicu založilo rozhodnutie ESLP Pini a Bertani & Manera a Atripadi v Rumunsko (10 rokov veku dieťaťa), avšak uvedené rozhodnutie nie je možné chápať tak, že pred dosiahnutím veku 10 rokov nie je dieťa schopné vyjadriť svoj názor. Z hľadiska aplikačnej praxe súdy vyhodnocujú rôzne ďalšie kritéria pre posúdenie schopnosti dieťaťa prezentovať svoj názor okrem veku dieťaťa (aj tu sa vekové hranice rôznia, môže ísť o hranicu 5 rokov, 10 - 12 rokov veku a pod.), a to napr. stanovisko kolízneho opatrovníka, vyjadrenie zákonného zástupcu, návšteva školy, predškolského zariadenia, zdravotný stav dieťaťa, povahové vlastnosti dieťaťa, rozumovú a vôľovú vyspelosť, predmet konania, vyjadrenie psychológa, aktivity dieťaťa, pozitívne a negatívne hodnotenie dieťaťa. Za súčasného stavu je možné uviesť, že vyhodnotenie kritérií je výlučne vecou procesného súdu a je otázkou individuálneho posúdenia okolností a predpokladov na strane dieťaťa a jeho rozumovej a vôľovej vyspelosti. Z obsahu Znaleckého č. 87/2017 vypracovaného PhDr. Vierou Truskovou, PhD., znalkyňou pre odbor Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí, Klinická psychológia dospelých, Psychológia sexuality, jednoznačne vyplýva, že psychodiagnostickým vyšetrením možno konštatovať, že maloletá vie jasne vyjadriť svoj názor ohľadne predmetu konania. I keď bolo konštatované už v odseku 16., že súkromný znalecký posudok predložený matkou nie je komplexne spracovaný vo vzťahu k problematike prejednáwanej veci, o zodpovedaní otázky o posúdení zrelosti a schopnosti maloletej vyjadriť svoj názor ohľadne predmetu konania nemal

odvolací súd pochybnosti, keďže k zodpovedaniu tejto otázky, teda k posúdeniu zrelosti a vývinovej vyspelosti, nie je potrebná súčinnosť otca, resp. rodičov a znalkyňa pri zodpovedaní tejto otázky (otázka č. 2.) prehľadne a logicky vyložila svoje odborné závery a podklady, z ktorých pri zodpovedaní tejto dielčej odbornej otázky postupovala. Vzhľadom na intelektové a rozumové schopnosti maloletej (situované v pásme nadpriemeru) je možné uzavrieť v rozpore s odvolacou argumentáciou otca, že maloletá je schopná vyjadriť svoj názor v prejednávanej veci.

20. Na druhej strane je však potrebné prisvedčiť tvrdeniam otca, že výsluch maloletej by nemal byť jediným kľúčovým dôkazným prostriedkom, ktorý súd pri rozhodovaní berie do úvahy. Rozhodnutie súdu musí vychádzať z komplexného posúdenia celej situácie v rodine a medzi účastníkmi konania. Súd prvej inštancie mal vziať do úvahy i skutočnosť, že spolupatričnosť, ktorú matka uvádzala v negatívnom zmysle vo vzťahu maloletej a otca, sa inak prejavuje vo vzťahu maloletej a rodiny matky, s ktorou je maloletá v dennom kontakte a inak môže maloletá vnímať spolupatričnosť k otcovi, s ktorým sa stretáva obmedzene. Tiež mal súd prvej inštancie podrobne skúmať, či na nerealizácii styku otca s maloletou a ich prípadnom citovom odcudzení má zásluhu matka, ktorá by do vzťahu maloletej a otca týmto spôsobom vstupovať nemala, resp. mal skúmať, z akých dôvodov sa styk otca s maloletou nerealizoval. Opakovane odvolací súd uvádza tak, ako už je uvedené v odsek 14. tohto rozhodnutia, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie je rozhodne predčasné.

21. Ďalšou z odvolacích námietok otca bolo namietanie, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je postihnuté vadou nepreskúmateľnosti z dôvodu nedostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia, keďže súd prvej inštancie sa nevysporiadal s argumentáciou predostretou mu v podaní otca zo dňa 14.3.2018.

22. Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Ústavný súd Slovenskej republiky tiež vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemôže argumentáciu účastníka odmietnuť ako nesprávnu, ale jeho povinnosťou je tiež uviesť v čom jej nesprávnosť spočíva. Argumenty súdu musia byť jasné, zrozumiteľné a dostatočne konkrétne. O takýto prípad išlo aj v súdenom spore, keďže súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku vôbec nereagoval na podanie otca zo dňa 14.3.2018 a neposkytol mu žiadnu repliku na ním predostreté právne otázky týkajúce sa výkladu príslušných ustanovení Zákona o rodine vo vzťahu k predmetu konania. Za týchto okolností je uznesenie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, keďže súd prvej inštancie svoje rozhodnutie neodôvodnil ústavne prijateľným spôsobom, odňal otcovi možnosť konať pred súdom a tým tiež bola naplnená dôvodnosť odvolacej argumentácie otca, v ktorej správne otec poukázal na povinnosť súdu vyrovnáť s argumentmi účastníkov konania.

23. V prejednávanej veci súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkom, aby uskutočňovali im patriace procesná práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Ďalej súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav veci, keď nevykonal dostatočné dokazovanie tak, aby zistil, či sú dané dôvody na to, aby bol udelený matke súhlas na zmenu priezviska maloletej, pričom nevykonal i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce

rozhodné okolnosti daného prípadu, čím potom vec i nesprávne právne posúdil. S poukazom na uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vrátane závislého výroku o nároku na náhradu trov konania zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku v spojení s § 35 a § 36 Civilného mimosporového poriadku) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

24. Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, v ďalšom konaní bude odstrániť vyššie uvedené procesné pochybenie, vykonať riadne dokazovanie v naznačenom smere, následne znova posúdiť uplatnený nárok vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania, a to najmä so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty otca, tieto posúdiť z hľadiska všetkých na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení a potom vo veci znova rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite odôvodniť.

25. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

26. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).